

عنوان مقاله:

پژوهشی در نقش تحولات اجتماعی در مبانی استنباط احکام

محل انتشار:

فصلنامه جامعه شناسی سیاسی ایران، دوره 5، شماره 11 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 0

نویسندگان:

سیده محبوبه حسینی - دانشجوی دکترا تخصصی فقه و مبانی حقوق اسلامی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

عذرا انتخابیان - استادیار گروه فقه و مبانی حقوق اسلامی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

سیدمحسن رزمی - استادیار، گروه فقه و مبانی حقوق اسلامی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

خلاصه مقاله:

مکتب فقهی حله، مکتب فقهی علمای شیعه در قرن ششم تا اواخر قرن هشتم در شهر حله (بابل قدیم) عراق است. در پژوهش حاضر به روش توصیفی تحلیلی و استفاده از منابع کتابخانه ای به بررسی عوامل موثر بر رشد و تحول مکتب فقهی حله پرداخته شد. بررسی ها نشان داد آنچه سبب شکل گیری مکتب فقهی حله شد، به واسطه فعالیت های انتقادی ابن ادریس پدید آمد. این تحولات فقهی تا پایان دوران حله ادامه داشت. آراء جدید ابن ادریس در فقه و اصول فقه بر محوریت عقل گرایی بوده و این همان ویژگی کلامی غالب در آغاز مکتب فقهی حله است. عوامل شکوفایی و تحول مکتب فقهی حله به دو دسته عوامل سیاسی-اجتماعی و فعالیت های علمی تقسیم می شود. برای دسته حوادث سیاسی-اجتماعی می توان مواردی مانند پیشینه شیعی علم دوستی و عالم پروری حله، درگیری سیاسی خلافتی عباسیان با ملوک الطوایفی مغول و بعدا درگیری دولت های نوپدید، موقعیت اجتماعی و تجاری شهر حله، بازخوردهای انگیزشی و رقابتی در میان مذاهب بخصوص در فضای کلامی شیعه-سنی، اهمیت و ضرورت یافتن پاسخ گویی به نیاز های تمدنی و مصلحت سنجی های علمای شیعه در برابر حوادث سیاسی و مناصب و شئون دولتی را برشمرد. اما در دسته فعالیت های علمی باید به این نکته توجه داشت که در رشد حوزه علمیه حله و پیش از فعالیت های ابن ادریس، آراء فقهی شیخ طوسی نقش داشت.

کلمات کلیدی:

مکتب فقهی حله، عوامل سیاسی-اجتماعی، فعالیت های علمی، ابن ادریس

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1552259>

